

EN BOKSYNT MAN

Gunnar Brusewitz och jag tillfredsställde häromdagen en gammal längtan, nämligen att få träffa skriftställaren GUSTAF-OTTO ADELBORG mitt i hans yrkesutövning som expert i Björck & Börjessons antikvariat. Vi fann den nu 75-årige mannen i antikvariatets allra heligaste, ett litet rum en trappa upp, fyllt av gamla rariteter i vackra band på hyllor och i vitriner, och vi lät honom visa oss bibeltryck från 1500-talet, Livius' romerska historia i Schroderus' översättning från 1626, läckra utgåvor av svensk vitterhet från 1700-talet och naturvetenskapliga verk från tidigt 1800-tal.

Jag minns Gustaf-Otto Adelborg från 1921, då han ännu inte hade tillträtt sin plats hos Björck & Börjesson utan, nyligen hemkommen från en mångårig vistelse i Tyskland och Ryssland, ägnade sig åt sitt skriftställarskap. Just det året arbetade han på en samling betraktelser, som han delvis publicerade i boulevardtidningen Figaro och som två år senare kom ut i bokform under titeln "Afsides".

I Figaros vackra 1700-talslokaler vid Västra Trädgårdsgatan 19, där det – tyvärr på lösa grunder – sades att C. G. von Brinkman hade hållit sina berömda témottagningar för Karl Johans-tidens sköna fruar, mötte jag en dag Gustaf-Otto Adelborg och David Sprengel, som även han skrev i Jörgens gamla blad. Det var ett kusligt fascinerande möte. Sprengel var redan då känd för sin perfiditet och fullständiga hänsynslöshet, och den spelade han ut mot tidningens redaktör, en blid och stillsam norrman vid namn Hans G. Dahl, medan hans vän Adelborg lyssnade under bistert laddad tystnad. Jag hade känslan av att se ett par underligt ensamma skuggfigurer ur seklets barndom, sturiga trotsare mot den borgerliga meningen och empatiska bekännare av Vilhelm Ekelund, Ivar Conradson och andra vilsna fåglar i svensk dikt.

37 år senare möter jag på nytt Gustaf-Otto Adelborg, och nu gör han intryck av en gammal latinlektor, bister i blicken (det kommer sig av några svåra ögonoperationer) men sirlig och älskvärt förekommande i sina manér. Skriftställaren inom honom är alltjämt levande men får träda tillbaka för bokexperten, som vinnlägger sig om att vara alltigenom grundlighet, konsekvens och exakthet. Den sidan av honom har hans kollega Petrus Thulin nyligen skildrat i ett mycket erkännande porträtt till 75-årsdagen i tidsskriften Svensk Bokhandel.

Det är minsann en mycket märklig gärning Gustaf-Otto Adelborg utfört till bokvännernas tjänst. Själv bedömer han sin insats med en nästan utplånande anspråkslöshet, men hans verk motsäger honom. Under snart fyra decennier har han skrivit sina mönstergilla kataloger över svenska privatsamlingar, rariteter och olika specialområden – från topografi över allsköns humaniora till naturvetenskaper – och varje omsorgsfull bibliofil bevarar dessa kataloger såsom förblivande uppslagsböcker.

Skriftställaren Gustaf-Otto Adelborg är en ytterst självständig personlighet, som icke viker en tum från sin särpräglade övertygelse. Bokexperten med samma namn är däremot först och sist en urban service-man, som ödmjukt ställer sina vittomfattande och gedigna kunskaper till bokmarknadens förfogande. Hans inskrifter i gamla böcker ger i all sin korthet uttömmande besked, och vad han inte vet om t.ex. Linnés biografi torde inte vara mycket värt att veta. När British Museum 1933 utgav sin stora katalog över Linnés verksamhet var det också han som fick granska hela korrekturet med särskild hänsyn till de svenska texterna.

Gunnar M. Silfverstolpe brukade tala om människor som är ”rena under bringan”. Gustaf-Otto Adelborg är en sådan människa, helt fri från choser och poser, genomlyst av andlighet, en aristokrat i ordets rikaste betydelse. Brusewitz och jag kände oss glada och stolta att ha lärt känna en så ovanlig man, och det är den glädjen vi velat dela med oss av här i spalten.

GUSTAF NÄSSTRÖM

Ur Stockholms-tidningen, 17 september 1958.